

Sygn. akt IV U 1394/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Elżbieta Wojtczuk
Protokolant	st. sekr. sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 9 lipca 2015 r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania J. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 10 grudnia 2014 r. Nr (...)

w sprawie J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do odsetek

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że ubezpieczonemu J. M. przysługuje prawo do wypłaty odsetek od dnia 26 sierpnia 2013 r. do dnia wypłaty wyrównania liczonych od kwoty wyrównania świadczenia rentowego, stanowiącego różnicę między wysokością renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy a wysokością renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, należnego za okres od 01 sierpnia 2013 r. do dnia 30 listopada 2014 r.

Sygn. akt IV U 1394/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 grudnia 2014 r. Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.85 ust.1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art.118 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił J. M. prawa do wypłaty odsetek od kwoty wyrównania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, do której prawo ustalone zostało wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z 21 maja 2014r. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia organ rentowy wskazał, że w dniu 25 listopada 2014r. została wydana decyzja o ponownym ustaleniu renty. Co za tym idzie wykonanie wyroku Sądu Okręgowego nastąpiło w ustawowym terminie określonym w art. 118 ww. ustawy, wobec czego brak było podstaw do wypłaty odsetek za opóźnienie w ustaleniu wysokości świadczenia. Należne wyrównanie za okres od 1 sierpnia 2013 r. do 30 listopada 2014 r. w kwocie 13.187,80 zł zostało przekazane na rachunek bankowy ubezpieczonego.

Odwołanie od ww. decyzji wniósł ubezpieczony J. M., podnosząc, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych podjął wadliwą decyzję orzekającą częściową niezdolność do pracy, co spowodowało opóźnienie w wypłacie 25% kwoty renty, a tym

samym skutki takiej decyzji winien ponieść organ rentowy (odwołanie, k. 1 akt sprawy). Na rozprawie w dniu 9 lipca 2015 r. ubezpieczony wyjaśnił, że domaga się odsetek od kwoty wyrównania stanowiącej różnicę między wysokością renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a wysokością renty z tytułu całkowitej niezdolności za okres od 1 sierpnia 2013 r. do momentu wypłaty wyrównania, co miało miejsce w 2014 r. (k. 7v akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na przepisy prawa i argumentację zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, a także podnosząc, że nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa lub wypłacie świadczenia, bowiem decyzja uwzględniająca wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 21 maja 2014 r., została wydana w terminie przewidzianym w art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k. 2-3 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 15 czerwca 2012 r. ubezpieczony J. M. złożył do organu rentowego wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy (wniosek z 15 czerwca 2012r., k. 1-2 akt rentowych). Decyzją z dnia 24 sierpnia 2012r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w okresie od 28 lipca 2012 r. do 31 lipca 2013 r. (decyzja z 24 sierpnia 2012 r., k. 22-23 akt rentowych).

W dniu 6 czerwca 2013 r. ubezpieczony J. M. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (wniosek o rentę z 6 czerwca 2013 r. k.30 akt rentowych). Decyzją z 20 sierpnia 2013 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 31 lipca 2014 r. Decyzja wydana została w oparciu o orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z 14 sierpnia 2013 r., która ustaliła, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy do 31 lipca 2014r. i nie jest całkowicie niezdolny do pracy (decyzja z 20 sierpnia 2013 r. k. 39 akt rentowych; orzeczenie Komisji Lekarskiej z 14 sierpnia 2013 r. k. 38 akt rentowych).

Na skutek odwołania ubezpieczonego od decyzji z 20 sierpnia 2013r., sprawa przekazana została do Sądu Okręgowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, gdzie toczyła się pod sygnaturą akt IV U 1111/13. Wyrokiem z 21 maja 2014 r. wydanym w powyższej sprawie Sąd Okręgowy w Siedlcach zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. M. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 sierpnia 2013 r. do 30 listopada 2015 r. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiła opinia biegłych psychiatry i psychologa, w której uznano ubezpieczonego za całkowicie niezdolnego do pracy do 30 listopada 2015 r. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem oraz aktami rentowymi został doręczony pozwanemu Oddziałowi ZUS w dniu 12 czerwca 2014 r. (wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z 21 maja 2014r. k.26 akt IV U 1111/13 i opinia biegłych k.12 tych akt; zwrotne potwierdzenie odbioru, k. 29 akt IV U 1111/13).

Apelacja organu rentowego od ww. wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 października 2014 r. (sygn. akt III AUa 610/14). Sąd Apelacyjny podzielił całość ustaleń faktycznych oraz ocenę prawną Sądu pierwszej instancji. Odpis ww. wyroku wraz z uzasadnieniem i aktami rentowymi został doręczony Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w dniu 6 listopada 2014 r. (wyrok Sadu Apelacyjnego w Lublinie z 16 października 2014 r. k.57 akt sprawy IV U 1111/13; zwrotne potwierdzenie odbioru k. 67 wskazanych akt sprawy).

Decyzją z dnia 25 listopada 2014 r. organ rentowy, wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 21 maja 2014 r. przyznał ubezpieczonemu J. M. rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w okresie od dnia 1 sierpnia 2013 r., tj. od daty określonej w wyroku sądu do 30 listopada 2015 r. Termin płatności renty organ rentowy ustalił na 25 dzień każdego miesiąca. Jednocześnie organ rentowy poinformował ubezpieczonego, że należność za okres od 1 sierpnia 2013 r. do 30 listopada 2014 r. wraz ze świadczeniem za grudzień 2014 r. w kwocie 13.187,80 złotych netto zostanie przekazana na rachunek w banku (decyzja z 25 listopada 2014r., k. 85 akt rentowych).

Wnioskiem z dnia 2 grudnia 2014 r. J. M. wniósł do organu rentowego o naliczenie i wypłacenie odsetek ustawowych za okres od 1 sierpnia 2013 r. do 16 października 2014 r., czyli do dnia wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny w Lublinie, wskazując, że w ww. okresie pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, co było przedmiotem sporu z

ZUS, a zgodnie z wyrokiem sądu ubezpieczonemu należała się renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (wniosek z 2 grudnia 2014 r., k. 87 akt rentowych).

Zaskarżoną decyzją z 10 grudnia 2014 r. organ rentowy odmówił J. M. prawa do wypłaty odsetek (decyzja z 10 grudnia 2014 r., k. 90 akt rentowych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. M. okazało się uzasadnione.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121 j.t.), jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego, przy czym nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi okoliczności. Z kolei w myśl art. 118 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 j.t.) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3. Zgodnie z ust. 1a wskazanego przepisu w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wypływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Wreszcie w myśl ust. 2 powyższego przepisu jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ustępie 1. Jeżeli na podstawie przedstawionych środków dowodowych nie jest możliwe ustalenie prawa lub wysokości świadczenia, za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w ust. 1, uważa się datę końcową dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, wyznaczonego przez organ rentowy albo datę przedstawienia tych dowodów (art. 118 ust. 3).

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał, że brak jest podstaw do wypłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, gdyż decyzja o ponownym ustaleniu renty, uwzględniająca prawomocny wyrok sądu, została wydana w dniu 25 listopada 2014 r., tj. w terminie 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności, za którą uznać należy dzień wpływu do organu rentowego prawomocnego wyroku sądu, zmieniającego zaskarżoną decyzję z 20 sierpnia 2013 r. i ustalającego, że ubezpieczony ma prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 sierpnia 2013 r. do 30 listopada 2015 r. Organ rentowy wskazał w tym zakresie na dyspozycję przepisu art. 118 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, podnosząc, że wykonanie wyroku Sądu Okręgowego nastąpiło w ustawowym terminie, co uzasadnia brak podstaw do wypłaty odsetek za opóźnienie w ustaleniu wysokości świadczenia.

W ocenie Sądu, nie można jednak zgodzić się z organem rentowym, że fakt zachowania 30-dniowego terminu, o którym mowa w powyższym uregulowaniu świadczy o tym, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia. Nie budzi wątpliwości, że organ rentowy powinien podjąć decyzję w przedmiocie wniosku ubezpieczonego z 6 czerwca 2013 r., w którym J. M. wystąpił o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, w terminie 30 dni liczonymi od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Decyzję w przedmiocie wniosku z dnia 6 czerwca 2013 r. organ rentowy wydał w dniu 20 sierpnia 2013 r., przyznając ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na podstawie orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 14 sierpnia 2013 r. Tym samym świadczenie z tytułu całkowitej niezdolności do pracy J. M. otrzymywał do końca lipca 2013 r., co wynika z treści decyzji z dnia 24 sierpnia 2012 r., a świadczenie za sierpień 2013 r. z tytułu również całkowitej, a nie częściowej niezdolności do pracy powinno być wypłacone wymienionemu również

do 25 sierpnia 2013 r. Zatem organ rentowy pozostaje w zwłoce z wypłatą różnicy pieniężnej wynikającej z wysokości renty z tytułu częściowej i całkowitej niezdolności do pracy od 26 sierpnia 2013 r.

Zgodnie z orzecznictwem i doktryną odpowiedzialność za błędy Lekarza Orzecznika i Komisji Lekarskiej ponosi organ rentowy. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 września 2007 r., sygn. akt P 11/07 (OTK-A 2007/8/97), 30-dniowy termin określony w art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (w tym błędne orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS lub Komisji Lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia. Jak wywiódł Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 21 czerwca 2012 r., III UK 110/11 (LEX nr 1227452), wydanie orzeczenia w przedmiocie niezdolności do pracy oraz jego kontrola dokonywana przez głównego lekarza orzecznika oddziału, stanowią niezbędne etapy postępowania prowadzonego przez organ rentowy w sprawach o świadczenia rentowe. Ponadto, zarówno lekarz orzecznik, jak i główny lekarz orzecznik oddziału, działają w ramach organu rentowego. Jeśli zatem wydanie nieprawidłowej decyzji w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy byłoby następstwem niewłaściwej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o to świadczenie, dokonanej przez lekarza orzecznika lub głównego lekarza orzecznika oddziału, a więc następstwem niewłaściwych ustaleń faktycznych, to błąd taki należy uznać za błąd organu rentowego, powodujący jego odpowiedzialność na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Wobec tego organ rentowy musi zapłacić odsetki od nieprzyznanego w terminie świadczenia, jeśli sąd przyznał prawo do niego na podstawie dokumentów już znanych zakładowi.

W niniejszej sprawie okolicznością niezbędną do wydania decyzji z dnia 20 sierpnia 2013 r. było dokonanie oceny stanu zdrowia ubezpieczonego. W świetle powołanych wyżej przepisów oraz stanowiska judykatury stwierdzić należy, że dla odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych istotnym jest zatem, czy organ rentowy dysponował takimi informacjami, które umożliwiłyby mu dokonanie prawidłowej oceny stanu zdrowia ubezpieczonego jeszcze na etapie postępowania przed organem, innymi słowy - czy istniały przeszkody by Lekarz Orzecznik ZUS oraz Komisja Lekarska ZUS wydali orzeczenie o dalszej całkowitej niezdolności do pracy.

Nie budzi wątpliwości Sądu, że biegli lekarze sporządzając opinię w sprawie z odwołania ubezpieczonego prowadzonej pod sygn. akt IV U 1111/13 opiniowali na podstawie tych samych dokumentów, co Lekarz Orzecznik oraz Komisja Lekarska ZUS. Ubezpieczony od czasu wydania orzeczenia Komisji Lekarskiej stanowiącej podstawę wydania zaskarżonej decyzji z dnia 20 sierpnia 2013 r. nie przedłożył żadnej dodatkowej dokumentacji medycznej. Niemniej jednak biegli lekarze doszli do odmiennych wniosków, stwierdzając, że w dalszym ciągu od 1 sierpnia 2013r. ubezpieczony jest całkowicie (a nie jedynie częściowo) niezdolny do pracy ze względu na stan psychiczny. W tych okolicznościach zarówno ustalenia Lekarza Orzecznika, jak i Komisji Lekarskiej w przedmiocie zdolności J. M. do pracy okazały się błędne. Jak już wskazano biegli sądowi, wydając opinię w sprawie o sygn. IV U 1111/13, na podstawie tych samych okoliczności i tych samych dokumentów oraz po przeprowadzeniu - tak samo jak w postępowaniu przed organem rentowym - badania ubezpieczonego ustalili, że jest on nadal całkowicie niezdolny do pracy do 30 listopada 2015 r. Tym samym koniecznym stało się stwierdzenie, że organ rentowy wydał wadliwą decyzję, przyznając ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, gdy możliwe było wydanie decyzji zgodnej z prawem, gdyby tylko Komisja Lekarska ZUS prawidłowo ustaliła stan zdrowia ubezpieczonego. Powyższe oznacza, że opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność.

Na mocy art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest obowiązany do wypłaty odsetek od świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Odsetki te należne są od daty wymagalności świadczenia do dnia wypłaty zasądzonego wyrównania. Świadczenie rentowe za sierpień 2013 r. ubezpieczony J. M. powinien otrzymać do 25. dnia miesiąca, tj. do 25 sierpnia 2013 r.,

zatem organ rentowy pozostawał w zwłoce od dnia następnego, czyli 26 sierpnia 2013 r., do dnia wypłaty wyrównania tego świadczenia. Co za tym idzie, Sąd ustalił, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do wypłaty odsetek od dnia 26 sierpnia 2013 r. do dnia wypłaty wyrównania liczonych od kwoty wyrównania świadczenia rentowego, stanowiącego różnicę między wysokością renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy a wysokością renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, należnego za okres od 1 sierpnia 2013 r. do 30 listopada 2014 r.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 10 grudnia 2014 r. i orzekł jak w sentencji wyroku.